

www.wetenschappelijkstijl.be D. Vaccaro

De Moeial

Wetenschappelijk tijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

BETOGING TEGEN DE CONTINGENTERING VAN DE KINESISTEN

**DOSSIER DRUGS, LIES
AND KINESITHERAPIE**

**INTERVIEW MET
J.P. CLARIJS**

De gezondheidszorg, de kosten en vooral het in toom houden van deze kosten hebben meerdere malen aanleiding gegeven tot het indijken van bepaalde beroepsgroepen in de gezondheidsector. In praktijk kwam het er dan op neer dat het aantal erkenningen door het RIZIV (Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering) gevoelig verlaagd ging worden. De getroffen maatregelen hadden meestal ook een invloed op bepaalde onderwijsopleidingen die toegang gaven tot deze bepaalde beroepsgroepen. Vervang de beroepsgroep met kinesisten en een examen of loting als oplossing voor het indijken en je krijgt een aantal betogingen op je dak. De kinesitherapiestudenten en professoren konden er inderdaad niet mee lachen zoals Tim Van der Mensbrugge in de laatste Schamper schreef (nr. 401 studentenblad van de Gentse Universiteit, p.4).

Na de invoering van ingansexamens, medio 1996, voor de opleidingen arts/tandarts leek op 22 januari 2002 de kinesitherapieopleidingen, na enkele jaren luwte, opnieuw aan de beurt.

De aanleiding was er al veel langer, maar het persbericht dat werd verspreid door Minister Frank Vandenbroucke op 22 januari gaf aanleiding tot een nieuw protest vanuit de academische overheid (lees verder het standpunt van de Raad van Bestuur), de Vlaamse Vereniging van Studenten, studentenkringen en de beroepsverenigingen. Van welke nieuwe verfrissende aanpak het persbericht spreekt moet thans nog duidelijk worden. Misschien een nieuwe geur voor een wasverzachter? Het zogenaamde persbericht begon als volgt:

Een nieuwe aanpak in de kinesitherapie (22/01/2002)

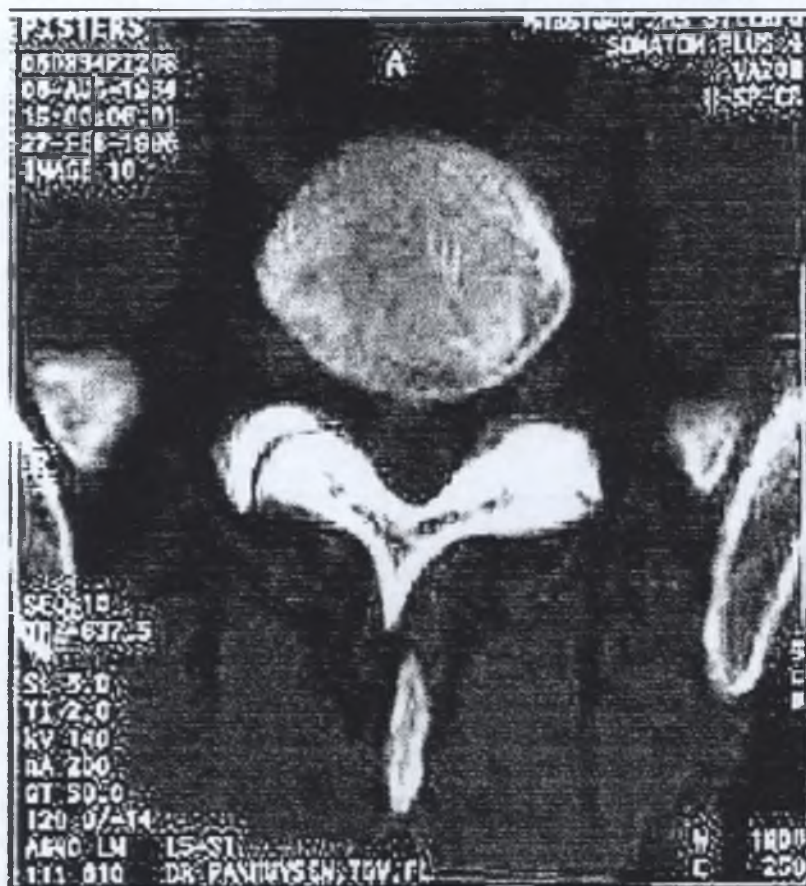
De sector kinesitherapie kreunt al geruime tijd onder het enorme overaanbod aan kinesitherapeuten in België. In België was er in 1996 één kinesitherapeut per 400 Belgen. In andere Europese landen is het aantal kinesitherapeuten in verhouding maar de helft of nog minder (bvb. 1/1300 in Frankrijk, 1/1700 in Duitsland) (Bron: Eurostat). Dit overaanbod schept een sociaal probleem voor de kinesitherapeuten, die onder druk van de onderlinge concurrentie soms hun toevlucht moeten nemen tot minder goede praktijken (of zelfs misbruiken) om het hoofd boven water te houden. Vanuit het standpunt van de ziekteverzekering betekenen deze minder goede praktijken – die bij voorbeeld te weinig de nadruk leggen op het terug actief en mobiel maken van patiënten – eigenlijk een verspilling van geld. Daarom is het absoluut nodig om de

ongecontroleerde groei van het aanbod een halt toe te roepen. In 2001 beslistten minister van Sociale Zaken en Pensioenen Frank Vandenbroucke (SP.A) en zijn collega van Volksgezondheid Magda Aelvoet (Agalave) om vanaf 2005 een strikte contingentering door te voeren van de kinesitherapeuten die jaarlijks nog tot de ziekteverzekering worden toegelaten...¹

Via de contingentering (Van Dale:...van regeringswege beperken, b.v. de invoer van buitenlandse producten of de eigen productie wegens gevaar voor overproductie) zal men trachten de uit-

stroom naar het beroep te beperken. J.P. Clarijs - Decaan Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie - VUB en Dirk Cambier voorzitter REVAKI RUG hebben het over foutieve argumenten en niet-correcte cijfergegevens. Ze stellen het als volgt: "Los van het fenomeen 'besparingen' zijn er argumenten en cijfermateriaal gebruikt die niet overeenstemmen met de werkelijkheid. Ook de beroepsverenigingen stellen zich in deze corporatistisch op en sluiten de ogen voor luxe kinesitherapie en charlatanistische therapieën. De gemeenschappelijke zondebok is het onderwijs dat niet langer aanvaardt op

een onheuse -lees bedrieglijke- wijze te worden behandeld. Zowel sociale zaken en het RIZIV als bewaker van de middelen moet in eigen boezem kijken want, het zijn zij die de malpraktijken aan RIZIV-tarieft moeten bijsturen. Ofwel de Minister ofwel hun raadgevers moeten hoogstnodig hun dossierkennis bijwerken." Onafgezien of een contingentering nu zin heeft of niet (volgens de cijfers) kan men, moet men ook de logica in vraag stellen van de contingentering. Als elke Minister morgen gaat beginnen met het beperken van bepaalde beroepsgroepen kan dit dan in de toekomst ook voor bv. toekomstige psychologen, ingenieurs, filosofen, sociologen, economen, germanisten, biologen, kunstwetenschapper, ... Weet men waar men begint, maar ook waar men eindigt? De vrije toegang tot elke studierichting blijft daarom nog steeds een verworven recht en de uitoefening ervan ook.

Foutieve informatie

Het eerste wat op de korrel werd genomen door de Decaan J.P. Clarijs - Lichamelijke Opvoeding en

Kinesitherapie - VUB en Dirk Cambier voorzitter REVAKI-RUG is het gebruik van cijfermateriaal niet in overeenstemming met de werkelijkheid.

In 1999 vertok men van 24.000 kinesitherapeuten, wat neerkwam op 1 kiné voor 400 personen voor België. Na verloop van tijd is men erin geslaagd de databanken, waarop de berekeingen werden gebaseerd, af te slanken tot 17.000 kiné's. Alhoewel ook hier volgens Clarijs en Cambier nog geen rekening werd gehouden met de profielen (hoofd- en bijberoepen), de voltijdse eenheden. Het getal kan met andere woorden nog gerust zakken. Wat maakt dat er per kiné niet 400 maar meer inwoners zijn in België (naar een plus minus 1/610 voor Vlaanderen en 1/520 voor Wallonië). Reeds in 1997 bepaalde de planningscommissie Medisch Aanbod (Volksgezondheid), dat slechts 450 afgestudeerden kinesitherapeuten toegelaten zou worden tot het beroep (Vlaanderen 270 en Wallonië 180). Nu min of meer het echte aantal kiné's bekend is, slaagt men er merkwaardig genoeg in om statistisch nog steeds hetzelfde contingent

te behouden.

Daarenboven gingen Clarijs en Cambier de uitstroom van de kiné-opleidingen analyseren via het aantal inschrijvingen in de 2e lic. kiné of de mogelijke uitsroming tot het beroep. In 2002 zouden maximaal 301 Vlaamse studenten (voor 270 plaatsen) mogelijks een RIZIV-erkkening aanvragen en voor Wallonië 802. Wallonië bevindt zich echter nog in een bijzondere situatie. Een 40% procent van de studenten komen van buiten België. Als je die aftrekt zullen er volgens Clarijs en Cambier nog maar maximaal 385 studenten overblijven. Ze besluiten dat maximaal 686 afgestudeerden in 2002 een RIZIV-erkenning kunnen aanvragen, indien de EU-onderdanen geen RIZIV-nummer aanvragen. In realiteit vragen Franse EU-onderdanen evenwel hun erkenning in België aan, dikwijls onder hun kotadres. Wanneer ze hun erkenning op zak hebben, vertrekken ze meestal terug naar Frankrijk waar ze in het beroep stappen. Dit alles doen Clarijs en Cambier besluiten dat hogergenoemde cijfers opnieuw de vraag doen rijzen naar de objectiviteit van de RIZIV-gegevens zoals gebruikt door de Ministers Aelvoet (Agaley) en Vandenbroucke (SPA).

Enig ernst

Volgens beide dient de hele zaak dan ook met enige ernst behandeld te worden. Ze repliceren als volgt: *"Kinesitherapie is een medisch beroep en geen extentie van één of ander fitness-centrum. Maar dat er bespaard moet worden op Sociale Zaken en op het RIZIV... 'de bewaker van de middelen' daar zijn we het roerend mee eens maar NIET zoals nu vooropgesteld en NIET ten koste van goede kinesitherapie en NIET door het onderwijs te beschuldigen."*

De redactie

Verder persbericht raadpleegbaar op <http://vandenbroucke.fgov.be>

Dit extra nummer was in medewerking met

Pieter Vissers, Nick Deschacht, Maarten Diervck.

“Wat voor Zulu toestanden maken we hier mee?”

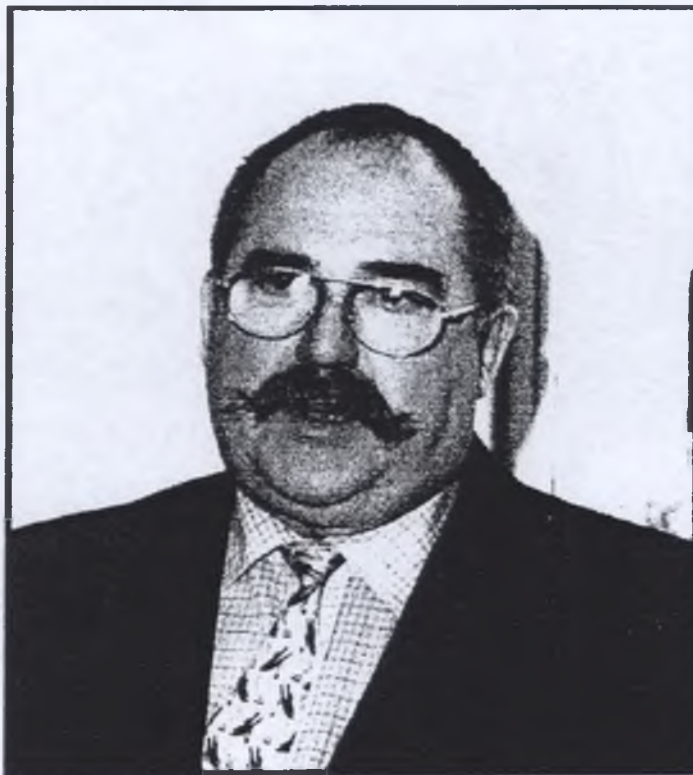
We gaan terug naar donderdag 21 februari 2002. Op dat moment hield de faculteit Lichamelijk opvoeding & Kinesithérapie en de studentenkring MESACOSA een alternatief protest op de campus Jette van de VUB tegen de contingentering die werd voorgesteld door het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid. De universitaire kinesithérapie gemeenschap richtte zich met dit protest tegen al diegenen die niet-correct, niet-transparant cijfermateriaal gebruiken om ten onrechte een teveel aan kinesitherapeuten te laten vaststellen. Op die dag waren ze niet alleen. Niet alleen de faculteit LK van de VUB, maar ook het beroepsveld van de kinesitherapeuten (niet expliciet tegen een contingentering) hield een betoging in Brussel tegen de besparingsacties van Minister Vandenbroucke (SPA). De Moeial trok toen mee naar Jette en stak Decaan J.P. Clarijs (mede-organisator van het alternatief protest) een dictafoon onder zijn mond.

De Moeial: Vormen de maatregelen die het aantal kinesitherapeuten in België moeten reduceren volgens u een inbreuk op de vrijheid van onderwijs?

Jan Pieter Clarijs: Uiteraard. Enkele jaren terug stelde toenmalig Minister Luc Van Den Bossche (SPA) voor om de opleiding Kiné enkel nog aan de KUL en enkele hogescholen te organiseren. De VUB verdedigde toen haar eigen opleiding op basis van artikel 20 van de Grondwet (de vrijheid van onderwijs, nvdr.) en de vrijheid van mening. Bovendien wordt de kwaliteit van het onderwijs bevorderd via concurrentie tussen de instellingen. Door richtingen af te schaffen aan enkele instellingen tast men juist die concurrentie aan. Vandaag komt die argumentatie rond vrijheid inderdaad minder aan bod. We krijgen hier die contingentering in onze nek geduwd op basis van verkeerd cijfermateriaal. We kunnen dus beter eerst dat cijfermateriaal ontkrachten. Eigenlijk moet die contingentering dan afgeschaft worden, maar we weten dat dat toch niet lukt omdat we de politici kennen. Vandaar dat we eerst uitstel en dan pas afstel eisen.

De Moeial: Tijdens een volgende regering...

Jan Pieter Clarijs: Wel, ik steek niet onder stoelen of banken dat ik er niet vies om zou zijn moest, om welke reden dan ook, de regering vandaag vallen en Minister van Sociale Zaken Vandenbroucke verdwijnen. Want dat is pure demagogie wat die man doet. Wanneer ik ga praten met zijn kabinetschef of die van Minister Aelvoet (Agalev), dan kennen die mannen het juiste cijfermateriaal perfect van buiten. Maar het komt hen niet uit

De Moeial: Gebeurt nu met de kinesitherapeuten wat voordien met de artsen en de tandartsen gebeurde?

Jan Pieter Clarijs: Kijk, enkele jaren geleden wilde Luc Van Den Bossche het beroepsgericht onderwijs naar de hogescholen drijven en alleen het niet zuiver beroepsgerichte onderwijs aan de universiteit behouden. Toen gebruikte hij de Kiné als testcase. Zijn plannen zijn uiteindelijk niet doorgegaan omdat zijn testcase mislukte. Vandaag zitten we met oenzelfde situatie, maar deze keer vormen de geneeskunde en de tandheelkunde de testcase. En opnieuw zijn de tandheel-

kunde en voor een deel de geneeskunde aan het bewijzen dat hun redenering verkeerd is. Kijk naar de tandartsen waar er een contingentering is: ongeveer 80 studenten worden toegelaten tot het beroep, terwijl er maar een dertigtal eerste-generatiestudenten zijn ingeschreven in Vlaanderen. Er zijn er dus 50 te weinig. Je moet geen minister of socioloog zijn om in te zien dat we op relatief korte termijn een tekort aan tandartsen zullen hebben. Wat voor Zulu toestanden maken we hier mee, dat we straks een tekort gaan hebben in de gezondheidszorg? Dat er slechte praktijken bestaan in de gezondheidszorg staat natuurlijk vast. Laten we

het daar over eens zijn. Dat er in de geneeskunde bij sommige specialisten sommen gevraagd worden die bijna neerkomen op diefstal is ook niet correct. In de kinesitherapie zit er een hoop kwakzalverij en luxe-therapie die terugbetaald worden door de mutualiteiten. Moest men die zaken daar een beetje op orde stellen dan zijn de financiële problemen in de gezondheidszorg meteen opgelost. Maar er zijn dus mispraktijken en charlatanisme: kiné's die aan accupunctuur doen zonder dat ze er de ballen van af weten. Dat zijn allemaal zaken die eigenlijk aangepakt moeten. En ook in het onderwijs is niet alles correct. Als gij en ik... In welke richting zit gij?

De Moeial: Euh... pedagogische wetenschappen.

Jan Pieter Clarijs (*raaka goed op dreef, nvdv*): Als wij één of andere opleiding uit de grond stampen met schone brochures in een chique hotel met een inschrijvingsgeld van 200.000 frank per jaar dat pedagogische wetenschappen met bewegingswetenschappen combineert, dan hebben wij het recht om dat onderwijs in te richten volgens de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van onderwijs. *Er kan dus overal ongecontroleerd onderwijs verschaft worden. Terwijl wij binnen de onderwijssector continu gecontroleerd en geïnspecteerd worden, audits in onze nek krijgen om de twee minuten, onze tijd daar moeten insteken.* Terwijl om het even wie, gij en ik, in een chique hotel met chique brochures en goeie sponsoring, dikke pakkeu poen kunnen gaan verdienen met ongecontroleerd onderwijs. Ook daar mag wel eens in gekapt worden. *Maar bon ja, we zijn hier de wereld aan het veranderen.*

De Moeial: Reageren uw collega's in Gent en Leuven ook zo fel en staan jullie met elkaar in contact?

Jan Pieter Clarijs: We hebben veel contact met elkaar en we zitten allemaal op dezelfde golflengte. Mijn collega's zijn misschien iets diplomatischer, in die zin dat ze oproepen tot overleg. Maar ik doe daar uiteraard ook aan mee. Dat is nu eenmaal de toon die correct is binnen een academisch kader. Wij mogen niet prediken tot ..., wij moeten prediken tot overleg.

De redactie

Dinsdag 12 maart om 13u30

WORDT ER DOOR DE STUDENTEN ACTIE GEVOERD TEGEN DE CONTINGENTERING. ER WORDT VERZAMELD AAN DE HOOFDINGANG VAN HET NOORD-STATION (AAN DE KONING ALBERT II-LAAN) EN VAN DAARUIT GAAT HET VERDER NAAR HET KABINET VAN MINISTER VANDERPOORTEN EN DE MINISTERIES VAN SOCIALE ZAKEN EN VOLKSGEZONDHEID, WAARNA DE BETOGING ROND 16u00 WORDT ONTBONDEN. WIJ, STUDENTEN, ROEPEN IEDEREEN OP DINSDAG MEE TE BETOGEN OM HET VERZET TEGEN ELKE VORM VAN CONTINGENTERING KRACHT BIJ TE ZETTEN.

BRUSSELS STUDENTEN GENDOTSCHAP VLAAMSE VERENIGING VOOR STUDENTEN MESACOSA - STUDENTENKRING LK VRIJ ONDERZOEK

VOOR DE VUB STUDENTEN DIE VERTREKKEN VANUIT ETTERBEEK DE NMBS WERD GEVRAAGD OM DE TREIN VAN 12u48 VANUIT STATION ETTERBEEK UIT TE BREIDEN ZODAT ER ZEKER PLAATS IS VOOR ALLE BETOGENDE STUDENTEN. VOORLOPIG HEBBEN WE NOG GEEN BEVESTIGING DAT DIT OOK ZAL GEBEUREN MAAR ROEPEN WE AL WEL OP OM OP DEZE TREIN TE VERZAMELEN

"WEEK VAN DE INSpraak"

Op 25-26-28 MAART 2002

ORGANISEERT HET BUREAU VOOR STUDENTENVERTEGENWOORDEGING DEBATTEN EN INFORMATIEAVONDEN OVER DE INSpraak AAN DE VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

MAANDAG 25 MAART

- INFORMATIEMIDDAG OVER HET KOMEND SEMESTERSYSTEEM

DINSDAG 26 MAART

- INFORMATIEMIDDAG OVER DE VUB EN AL HAAR STRUCTUREN

DONDERDAG 28 MAART

- DEBAT OVER HET STRUCTUURDECREET

De Raad van Bestuur van de Vrije Universiteit Brussel waarschuwt de overheid uitdrukkelijk voor het begaan van dezelfde fouten in het kine-dossier als enkele jaren geleden in het arts/standartsdossier. Ook toen werden er parameters gebruikt die wetenschappelijk onvoldoende juist bleken te zijn, ook toen baseerde men zich op nationale quota waardoor de Vlaamse gezondheidszorg sterker onder druk kwam te staan en ook toen hield men te weinig rekening met de beroepspatronen van artsen en tandartsen. De Raad van Bestuur van de VUB roept de overheid vooral geen onverhoedse maatregelen te nemen die wederom een hypotheek op de toekomst van de Vlaamse (!) gezondheidszorg zullen leggen. Zij vraagt dat in een nieuwe fase constructief denkwerk inzake de kinesitherapeutenproblematiek zo vlug mogelijk wordt aangevat en dat in afwachting hiervan het invoeren van de contingentering wordt uitgesteld tot 2008.

Vandaag zijn het de kinesitherapeuten die onder vuur liggen. Bij de overheid leeft de idee dat er teveel kinesitherapeuten actief zijn in België. Zich baserend op verouderd cijfermateriaal en verkregen volgens betwistbare berekeningswijzen, stelt de overheid dat er 30.000 kinesitherapeuten in België actief zijn, zonder bovendien rekening te houden met het feit of alle kinesitherapeuten met riziv-nummer ook effectief het beroep uitoefenen (bijna de helft van de afgestudeerden stapt namelijk niet in het kinesitherapeuten-beroep, de opleiding biedt immers nog andere beroepsmogelijkheden/patronen), met deeltijdse beroepsuitoefening (door veelal vrouwen) en met de spreiding van het aantal kinesitherapeuten over Wallonië en Vlaanderen.

Hoewel diverse onafhankelijke onderzoekers binnen en buiten het beroepsveld vragen hebben bij de gehanteerde aantallen en de gebruikte bronnen en tot heel andere bevindingen komen (o.m. een veel lager cijfer inzake actieve kinesitherapeuten) blijft de overheid halsstarrig volhouden dat er een probleem is. En, hoewel de onderwijsinstellingen er aan de hand van grondige studies nog steeds van overtuigd willen worden dat het niet om een corporatistische maatregel gaat, worden zij aangeduid als de grote schuldige: zij leveren teveel kinesitherapeuten af. Mede onder druk van beroepsverenigingen en zieken-

fondszen werden de minister van Sociale Zaken Frank Vandenbroucke en de minister van Volksgezondheid Magda Aelvoet aangespoord tot het nemen van beperkende maatregelen die het aantal

kinesitherapieberoep ook effectief mogen uitoefenen.

Op korte termijn vraagt de Raad van Bestuur van de VUB dan ook een uit-

stel van deze contingentering tot 2008. Nieuwe studenten die vandaag aan de opleiding willen beginnen kunnen dan, ervan uitgaande dat de selectieprocedure eerder bekend zal worden, op basis van alle kaarten die op tafel liggen, een eerlijke afweging maken of ze de studie kinesitherapie nog willen aanvangen. Maar, belangrijker, dient er volgens de Raad van Bestuur van de VUB een nieuwe fase van constructief denkwerk zo vlug mogelijk te worden

aangevat, rekening houdend met recent cijfermateriaal, verkregen middels transparante en eenduidige berekeningswijzen, gebaseerd op onderzoeken van niet betrokken partijen.

De ervaring in het artsen/tandartsen dossier spreekt de nood aan dergelijke grondige en objectieve evaluatie geenszins tegen. Indien er na een grondige, transparante en objectieve analyse zou blijken dat er geen sprake is van een teveel aan kinesitherapeuten dan dient de contingentering van het aantal kinesitherapeuten onmiddellijk te worden afgeschaft!

kinesitherapeuten in België moet reduceren tot 450 (270 in Vlaanderen en 180 in Wallonië) die in 2005 tot de ziekteverzekering worden toegelaten (alleen zij ontvangen dus een riziv-nummer om terugbetaalde verstrekkingen te leveren).

Hoe men deze 450 kinesitherapeuten gaat selecteren uit de groep afgestudeerden, via een examen of via loting, weet men nog niet. Concreet betekent dit dat de huidige studenten eerste en tweede kandidatuur revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, die zullen afstuderen in 2005, niet weten of ze het